

Varanasi chu Hindu kulmût hai umna hmun ani leiin inkhawm takngiel khawm a harsat lain, Vai pitar Kristien pakhatin a inchung zawl a pêk a, chutaka chun Biekin an bawl a. A puotieng In ang ang in an bawl a. Biekin anga an bawl chun an raw pêk el thei leiin. Hun a hung liem pei a, October thla khan Biekin hai anbawl zo ta ah. A sũaga chun Chair 100 sie antum thu a hung hril a, 96 an inchawk ta a 4 a la bâk thu a hung hril a. Kan chawk nuom ve hle el, sienkhawm kanzin ta si naw leiin pawisa kaw ka nei tanaw a. Sienkhawm Pathien hangpuina zarin Chair 2 chu kan chawk thei ve thei hram ani, tlawm hle sienkhawm ka lawm hle anih.

January thla a hungni chun Bible sem theina ding lampui Lalpan ami hung ruot pêk nawk a, mak danglam takin Bible 100 chu kan zuk sem thei nawk a. Kan lawm hle el ie. Lalpa ropui tak raw seh.

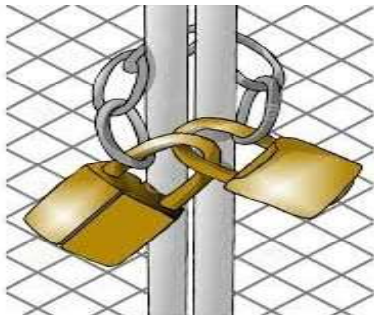
I kut changtienga i thilt̃a thaw chu i kut vawitiengin hrienaw raw se ti a ni a.

Sienkhawm ropui le lawmum ka ti êm leiin Pathien ropuina ding chovin ka la hung suklang ve a nih.

Thaw pei la i thaw a lawm rawh, thaw tam chu lawmna tak anih.

Amiruokchu, tuta thla March 2019 bul lai vel khan Biekin chu Tala pahni in anlo kal pêk a. Lungril chu ana vawng vawng de aw! Hi lekha tiemtu taphawt haiin ̣awng̣ainan lo san mawl ei tiu aw! lengkim chung a thuneitu Lalpa ani si ah.

Paula le Sila lungina an khaidiet sût pektu Pathien kha ala pangngai zing ani ti hrie in ̣awng̣ai mawl mawl ei tiu aw! Nang i umna hmuna kei ka umna hmunah, fesuk theinaw haikhawm ̣awng̣ai nan khawvel them ei tiu aw le!

HREPUTU

EDITORIAL - MANI TADING NGEIA THUVAR

PATHIEN ROPUINA DING CHO LEM IN AW
Pi Vanlalreng

VÂN RAM KAWTKHÂR LÛT DÂN*

HMANGAINA MAK*

KRISTA MO HUOL*
**John L Pulamte*

NGAIDAN SADAI ̣HIEK NAW CHUN AN LUT THEINAW KA LALRAM
Ramneisang Faiheng

PATHIEN HMINGA INSÛM*

PHAL CHIN NEI PATHIEN*

PATHIEN NGAIA HLU LE ̣HA LEM*

NUN CHÂWLNA KRISTA*
**John L Pulamte*

Hrepuitu
Hmar Christian
Fellowship Delhi
Chanchinbu Thlakip Suok
(Regd No:S/ND/599/2015)

Vol. 14 No. 3.
Mar - April 2019

Editor:
L. Robert Varte
Jt. Editor:
Upa Lalsiemlien Pulamte

Editorial member:
Pu Immanuel Khawbung
Printing:
Pu Nehemiah D. Ruolngul

Contributing editors:
Pastor Lalditsak Inbuon
Pastor Lalsiesang Joute

Address:
Editor, **Hrepuitu**,
No. 1221, Type - 4 Spl
RK Puram, Sector 12
New Delhi-110022
Tel: +85888-06754
Email:
hrepuitu@yahoo.com

Hrepuitu a article insuo hai, ngaidân suklanga um(hai) hi HCF Delhi ngaidan a(n)ni chuong kher nawh. Ziektu tin mawphurna a ni lem. Pathien thu le artikul insuo nuom hai chun iengtiklai khawma editor hai email ah thuziek hai chu pek thei zing a ni - Editor

Editorial: MANI TADING NGEIA THUVAR

Tut thla tarik 9 March 2019 anthawk khan Bible a Thuvarhai hi tulai nitin bung khat zantieng zât tiem dingin kei le kei kan tiem ve a, chuonganga ka tiem lâi chun, bung khat suong a hin chang pakhat annawleh pahnih bek in Pathienin lungrilah a mi bieknâ nisien ti chu ka tawngtâina a nih hlak a. Pathien zar chauvin nitin lungril them le mi hne êmêm chang thlar pakhat bêk ka la hmu pei a, lungrilah a mi sukhlim in, hi khawvel ei hmang pei nadinga hai khawm *practical advice* thra tak tak an nih hlak leiin, tiemtu, nang khawm lo tiem ve dingin ditsakna kan hlan che. Tu chena ka Bible a ka *underline* le ka ngaituo nawn dinga (*meditate*), pen tui hmanga ka thai rin hi chun hieng hai hi an nih.

Thuvarhai 1:32. *Mi mawl hnungtolna chun anni chu sukhlum a ta, invêthai nuomsak bawlna chun anni chu a suksiet ding a ni si a.*

Thuvarhai 2:5. *LALPA ti hi a tûlzîe hung hre tâng i ta, Pathien hrietna chu hmu suok tâng i tih.*

Thuvarhai 3:5. *I lungril popovin LALPA chu ring la, nangma hrietnaa chun inngat naw rawh.*

Thuvarhai 3:32. *Khelinhlipna hi LALPA ngaia tirdakum a ni si a.*

Thuvarhai 8:10. *Tangka nilovin, ka zirtîrna hi lo pom ro, rângkachak ditumtak nêkin hrietna chu lo chang bok unla.*

11. *Lunghlu hai nêkin varna chu a tha lem si a, thil dit thei hai popo chu ama le hrilkihi ding a um nawh.*

13. *LALPA ti chu suol theidana a na. Chapona le, insuklienna le rîtlona kong le, bau chapo hi ka theida a nih.*

Thuvarhai 15:16-17. *Hausakna nasatak, buoipuiumtak nêkin, LALPA tina le tlawmte nei a tha lem.*

Intheida pum zinga bawngsa fâk nêkin, in hmangai dieldiela an hna hme a tha lem.

Pathienin a thartakin ei lungril chit a hi thuvarhai hi mi namnghet pêk raw seh.

ang hielin a mi tosan ta tawk tawka. A châng hin chu Pathien khawm kuhi a lo um tak tak naw amani aw ei ti hiel châng khawm a um hlak.

Ringhlelna hi suol chi tamtak laia pakhat a nih. Piengthar fel naw leia Pathien hi ringhlel khawm ei ni chuong nawh. Harsatnahaiin sawt tak an mi chênchil a, ei beidawngin nasa takin Pathien ei koa, chu huna chun Pathienin a mi hei tosan veng veng nâwk lem chun thlaphângna in a mi zuia, chu chun ringhlelna khawmin a zui ve naw thei nawh.

Peter khawmin Isu a ring sâng po khan chu tui chungah kein a lawn a, a ringhla charin a pil tla vung vung a nih ti ei Bible-ah ei hmu kha. Isu t̃uoihruihai meu khawmin ringhla châng an nei chun eini mit a la hmu lohâi ta ding lem chun thil um thei a ni a, thil âwm rêng khawm a nih. Hla siemtu pakhatin **“Beidawngna ei tuok chângin thlaphângna le ringhlelna haiin mihriem nunah thla an zâr hlak”** a lo ti hrim a nih.

Harsatnahai hi Pathienin Ama ei hnai theina ding le Amaah ei châwl hâdam theina dinga a mi pêk dâm hi a lo ni hlak. Harsatna la tuok ngai nawtu chun khawvêl thilhaia dâm inhnêmîn an lung an suk awi a; a tâwpah nun châwlâna tak tak an hmu ngai nawh.

Khawvêl thilhai chu t̃iek hun le chuoi hun dâm an la nei a, mihriem thilthawthei takhai khawm chu châw hun le thi hun dâm an la hung nei a; inngatna tlâk le inhnêmna tlâk hi pakhat khawm an um nawh. Mi hmangaitu tia ei inhnêmpui em em ei nu ei pa, ei nuhmei ei pasalhai le ei nau le tehai khawmin mi mâksan hun an la nei ngei hlak. Chuong ang chun iengkim hin tâwp hun an la nei ngei hlak a nih. Khawvêl le a sûnga um po pohai hi nun châwlâna hrim an um nawh; hmangaitu der neithangzai, tâwp chin nei vawng an nih.

“Nangni sin inrim le phurrik phur po pohai, ka kuomah hung unla keiin châwlâna pe’ng ka ti chêu” mi titu Krista chau hi nun châwlâna a nih. Amaa inngat le châwl ngamtuhai chu ieng ang phurrik khawm zâng takin an phur a, iengkim an tuok taphawthaia chun hrietthiemna le lungawi theina dâmin a zui pei hlak. Kristaa nun châwltuhai chu iengkim a hun le hmun peiah an mamaw ang peiin pêkin an um hlak a nih.

Lalpa’n a thu ei suklanghai chu t̃ul le tha a ti ang takin mal mi sawmpêk raw se.

Mi tinin phurrik hi ei nei senga, ei phurrikhai ruok chu inang naw seng a tih. Harsatna hi chi hrang hrang a uma, a'n daizai em leiin mi tinin ei kawl seng a nih, a laka him ei um nawh.

Naupang chite ka ni lai khan kan lo harsa bawk leh, ka ruolpa chu a pa hi officer a ni a. An khawsa thei hle a, fâk le dâwn tieng hlak an hnîngnâr bawk. A fâk/dâwn bâng dâm chu inhnik ti em emin ka ruol danghai le chun kan inchuhla el hlak. A thuomhnaw hâk tiek tah hnung dâm an mi pêka, nal inti em emin ka'n thuom hlaka, Pathienni châng chau naw chu ka hâk phal ngai nawh. Tu laia second hand thuomhnaw ei tihai ang hi a la um naw leiin thuomhnaw thar nei kha chu tu laia motorte inchâwk tluka harsa kha a la nih keini ta ding chun.

Vawi khat chu ka ruolpa kuoma chun **“Bai nangni hi in hausa bawk, ieng harsatna khawm hi tuok ngai naw ti niu maw? Mi tinin harsatna hi ei nei seng an ti hlaka, in nei ve am?”** tia ka hei indawn chun, **“Harsatna hi kan nei/tuok âwm khawm ka hriet ngai nawh”** tiin a mi dawn. Kha'ng hun lai khan chu ka lo awi hlaka. Tu tieng tieng hin chu a bâu a'n kuoa a ti mei mei a lo nizie ka hung hrietsuok ve tah chau a nih. Ama vêk khawmin a tawng kha awi bîk ta kher dingin ka ring nawh.

A nih, harsatna hin tukhawm hi a'n thla bîk nawa, hausak leia fihlîm bîk ding hi tukhawm ei um bawk nawh. A hausahai hman hman kuhi an harsatna a lien ting el amani ti ding hin an um lem a nih. Tukhawm hi inhnar bîk ding an lo um nawh. Harsatna nei lo dâm ei lo um pal hlau a lo ni khawmin an vêl a la tlung naw a tina ni'ng a tih.

Harsatna hi Pathienin Ama ei hnai theina dinga a hmangruo pawimaw pakhat a nih ti hi hriet tlat ding a nih. Pathien thu t̃a tak tak Bible sũa thu hring hmanga ko khawma ui khawp ko an hrii ang ela ko pawp lohâi khawm hi harsatna bawkin a ko hawi hlak a nih. Harsatna hi a rawl a'n ringa, nasêt khawm a ko hawi theia, mitdel khawm lampui indik a kâwkmu thei bawk a nih.

Amiruokchu harsatna hin a mi chênchil sawt taluo chun thlaphângna le ringhlelnahai dâmin thla an mi zâr khum hlak a nih. Harsatnahaiin an mi hei delchil tak tak hin chu ei bei a dawnga. Pathien ei ko le hlak a um lo

Kum 2017 kum anthawk khan Lalpa'n Varanasi a Missionary sinthaw ruol t̃atak ami siem pek a, ka lawm hle el. Amiruokchu, ka nauhai le ruolkhat cho anni leiin 'Nu' tiin ami ko hlak a.

A hmingin sumdâwng nilang khawm Rs 20000/- (cheng sîngni) hin kandawr ve phâk ngainaw. Ka sînghai ka thawn ding leh, ka nauhai chungâ ka sêng ding leh, bat ka thungna ding leh, ka thuomhnaw zawrna anmi bat pek ding leh indai chu antak hle el. Fe le hung kalman atam bawk sih.

Chuonglai zing chun, tuk khat chu zing ka zuk tho a, ka lungriila chun, thlatin ka ruolpa chu pawisa thawn dingin anlang ta ah. Ka mihriem inhâwkna cho ning a tih ka ti leiin ka uksak naw ah. Amiruokchu, ka lungriilah a bo theinaw leiin Pathien kuoma awngaina ka nei tah a. Chutaka chun Lalpa min hriettir alo ni zing a.

Chutaka inthawk chun thlatin hin a remchang nag peiin sum ka thawn hlak a. Ama hlak a lawm a, kei hlak ka lawm bawk, ka thuomhnaw zawrhâi hlak zawr theinaw neiloin ka zawrthei pei bawk. Ava mak de aw! Pathien remruot dan hi.

Ka ruolpa chun kan insung ngirhmun iengkim a hriet leiin anphalam a, “Nu mi hung thawn ta dal raw aw atia.” Kei chun, “Bawih, nang ka thawn naw che a, Pathien tadinga ei theitawk ei thawve ani kha kati ah.” Chuonga i ngai le nanga thu thu nirawse a ti nawk a.

Hun a hungliem pei a, kum 2018 kumbul lai khan nuhmei nei dingin a hung suok a. “Bawih khawlai pawisa am i nei lie? Nuhmei einei tum el chu,” ka ti ah. Ama chun “Nu, mi haiin lakh tel sêngin nuhmei annei laiin kei ruok chu kan Mission-a mi Rs. 30000/- (singthum) char ka pûk a ka hung anih” at a. Ka lunginsiet hle el. Ka nu le pa ti ding anei naw ah. Pi le pu enkawl anih a, Nu takin ami en si nghal a. Kei hlak chu ka kâwng kalo in ât lai ani bawk le, chini 1 kg cho kan thawthei a, kan vazuk tlawm nufa rawng rawng de aw!

VÂN RAM KAWTKHÂR LÛT DÂN

John L Pulamte

“Lalpa, Lalpa’ mi ti nazawng chu Vân ram lût naw ni hai, ka Pa Vâna mi ditzawng thawtuhai ruok chu lût an tih.”- Mathai 7: 21.

Khawvêl ram hi lemchangna ram a ni a; lemchang thiem thiemhai dingchangna hmun a nih. Ẳap insîr thiem thiemhai lunginsiet hlawna, ẵwngbau thiemhai ta dinga bengvâr le fel hlawna, a neihai ta dinga tiktai le var hlawna, a nei lohai ta dinga tiksie le invêl hlawna ram a nih.

Pathien ram ruok chu a tak ram a ni a; mi mawlhai ta ding khawma mi var hlaw theina, pasiehai ta ding khawma hausakna; damnaw, kut bawng ke bawng hai ta ding khawma hrât taka ke pên theina; fâk le dâwn tlâksam khawma khawpkham taka um theina, ẵwng thei lohai ta ding khawma inring taka khêk suok theina, mitdel ta ding khawma chieng taka hmu theina a nih. Lemchang thiemhai ta ding ruok chun hmun le ram a um ve nawh.

Khawvêl rama chu ei hausakna lei dâmin mi suol tak khawm mi ẵa tak anga inlang a lo awl bîka; mi harsahaiin lungmila inlang thil ẵa tamtak an thaw thei naw laiin, mi hausa chun a lungmila inlang khawm ni met met lo, hming that hlaw nuom manin a nêka fel le ẵahai a khâm rawp hlak khawvêl mit hmuah. Mi mawl chun a lungmila a thil sipliemhai khawm hril suok thei loa a ẵawktîr vawn el laiin, mi var le thiemna nei chun a thiemna hmangin thlarau inhrietirna ni awm hrimin rawng a bawla, a nun ruok chun khâkna thu a hril.

Ringna hi thilthaw ẵang lo chun thil thi a nih a ti a ei Bible-in, amiruokchu thilthaw nazawng hi Pathien ngaia chu thilthawa pawm a lo ni vawng kher naw a, a thu khawm thilthawa pawm thei thil tamtak a um a nih. A tawi zawngin, Pathien ngaia chu thilthaw khawm a thu mei meia pawm tlâk chau khawm a uma, a thu khawm thil ẵa tak thaw anga pawm tlâk khawm a um bawk.

Pathien hi mihriemhai anga tlawn lungawi thei mei mei a ni nawh. Hmangainaa sip ni sien khawm, mitthli tla rak khawma ko hawi el thei a ni bîk naw a; nuom hlasak thiem le lâm thiemna ringawta zuk chawimawi el chi khawm a ni bawk nawh. Hausakna hmanga Lalram hi inzaul el thei khawm a ni naw a, thiemna le hrâtna hmanga thlarau inhmanghai sansuok thei khawm a ni chuong bawk nawh.

Harsatnahai dâm hi vângduoina an’ naw a, Lalpa’n ei rawngbawlina dinga hmangruo pakhata a mi pêk dâm a lo ni nuom. Kei ngei khawm hi harsatna

Pieng ni nêkin thi ni hi a hlu lem a lo ti bawka ei Pathien thu in. Mihriemin thina hi vângduoinaa khawm vângduoina chungchuonga ei ngai hi Pathien ngaia chu a lo ni awzawng nawh. **A mi thienghlimehai thina chu Lalpa ngaia chu hlu tak a nih** a ti dai a nih ei Bible-in. Mihriem chun ei thi ni hin vangduoina tawpkhâwka ngaiin nasa taka lu ei sôn laiin Vân mipuihai ruok chun nasa taka lawmin hnena hlado an lo insam ve thung.

Hnuoi mihaiin ei hmangaihai thi ni’n lungsi takin mitthli tamtak leh ei inthla laiin, Vân mipuihai ruok chun hlim le lawm em emin **Hnuoi kiemna chu Vân hlâwkna a nih** ti hla sakin an mi lo lawm lût lui lui ve thung a nih.

Vân number sukpungtu ding ei ni leiin lawm naw ruol an’ naw hrim a nih.

Mihriemin hun lo taka thia ei ngaihai khawm hi Lalpa ngaia chu a lo hun ta vieu khawm a ni thei. Ei Bible-in **Dam sawtna khawm lungngaina chau a nih** a lo tina ma’n dam sawtna ringawt khawm hin ẵangkaina a lo nei tam rak nawh. Mi tam lemhai ta ding chun suol sukpungna mei mei a nih.

Tîtak ema chu dam sawtna khawm hi suol thaw rawnna le hnungtawlina mei meia inchang thei a nih. Mihriemhai hi vânglai hun nei ei nia; chú hun chù a’n khêl tah chun ei hlutna hi a bo naw tâwp khawmin dat hun a nei ta hlak. Pathien le ei kâr khawm hi mihriemin ei sukhla deu deu el a sawt a seia chu, ei dai sawt nawh. Hieng lei khawm kuhi ni ta naw ni’m mi ẵa ẵa le mi pawimaw maw hi hun lo taka thi ei tam ta em em nasan khawm. Pathien mit ei tlung lai taka a kuom tieng a mi ẵuoi vat el naw chun nakie tieng suola tlûk hun dâm la nei thei ngai ei ni leiin mihriem ngaiah la hun naw vieu sien khawm Lalpa ngaia chu chuong thil lei chun a lo hun vieu el ta khawm a lo ni thei ti hi tu am hril thei?

Mihriemin second khat chau hnunga thil tlung ding khawm ei hriet naw laiin Lalpa ruok chun chatuon chena ding khawm ei bula um ang chauva hnaia a hmu fie a, chuleiin a rorêlna hi a fel a, rêl suol khawm a nei ngai bawk nawh.

Lalpa’n a thu mawl taka ei zuk suklanghai chu tûl le ẵa a ti ang takin mal mi sawmpêk raw se.

**Hming Ța hi a hlu lem,
Hriek rimtui to tak nêkin,
Ți ni khawm pieng ni nêkin.** Thuhriltu 7: 1.

Mihriem thil inkhi dân le Pathien thil inkhi dân hi a lo inang naw ngei el. Chu lei tak chun malsawmna tamtak ei dawng hai hi lawm nachâng hre lo hi ei tam hrim a nih. Malsawmna le Pathien hmêl hi Ța le mawi em ema hmu hi ei tum hlaka, ei hmu fûk ngai naw rêng a nih.

Thuvar pakhatin **“A tle nazawng chu rangkachak an’ nawh”** a ti hi kei chun hieng hin ka ti ve. **“Țil Ța le ditum nazawng hi malsawmna an’ nawh.”** Ni e, mihriemin thil Țaa ei ngai hai hi a lo Ța vawng kher nawh. A tâwpah ei sietna ding dân hi a lo ni dai thei a nih. Mihriemin ei dit zawng le ei hlimpui zawng taphawthai hi malsawmnaah ei ruota, sienkhawm a tle nazawng chu rangkachak a lo ni vawng si nawh.

Mi tam takin motor nal le man to tak tak an neia, malsawmna dawnga an inngai laizingin accident phana dân an la hei hmang nâwk a. A Țhenin an thipuia, a Țhen kut le ke bawng dân, a Țhen tuol suok thei ta loa fel lei rêng khawm ni loa ringum taka in ngâk el ta dân an um a nih. Chuongchun mihriemin malsawmnaa ei lo ngai hai dân kha a lo ni nawzie chu tu mi hril lovin eini vêkin ei hung dai hrieta, a tle nazawng chu rangkachak a lo ni nawzie chu phat ruol lovin ei nun ngeiah fiein a um ta hlak.

Pasietna khawm ku hi malsawmna chikhat a nih. Motor nei phâk lo chun accident theina tamtak a pumpel ti na a nih. Chu umzie chu thina le piengsuolna a pumpel tina a hung nih. Chuleichun ei pasiet lei khawmin Pathien kuomah lawmthu hi hril ding ei lo nih.

Thuvarin **“Hausakna le rimtui to tak nêkin hming Ța hi a hlu lem”** a lo ti a; a ni te meu el, hausakna ringawt hi hmingȚatna a ni naw a, a hmang thiem lohài ta ding chun hmingsietna hman hman lem a nih. Hausak dân hi ei thiem tâwl naw leiin a tha tieng nêkin a se tieng hin a kakhâwk hmu ding a tam lem hrim a nih.

namên lo accident thi ngam khawpa ka tuokna kha vângduoina ni lovin vawisûn ni a ka rawngbâwl theina dinga hmangruo pawimaw Pathien mi pêk a lo ni lem zing el.

Thiemna le hausakna nêkin harsatna hmanga rawngbawlna hi a lo Ța lema, a hlâwk lem bawk a nih. Ka thiemna le ka hausakna khan missionary pakhat khawm tir kuok ka nei naw a, ka hrâtna hmangin suol sala intâng pakhat khawm ka la Țuoi suok bawk nawh. Mani inhril mawina thu chang naw sien; ka accident a natna le harsatna tamtak ka tuok hnung ruok hin chu kei le kei ka’n missionary ve tah a nih, tukhawm tir sawl ngai lovin. Ka hrât lai nêkin khumbeta ka um hnungin Lalpa ngaia chu mi hrât ka lo ni lem tah a, ka châu hnung hin mi thilthawthei tak ang ka lo ni tah a nih. Hrât nawna hi a lo hrât ngei, thei nawna hin thil a lo va thaw thei ngei de!

Tîrko Paula khawmin **Ka hrât naw po leh ka hrât** a lo ti kha a tak ngeiin ka lo dai hriet ve tah.

Thahruia nêkin hrât nawnaa hin hrâtna a lo tam lema, phuba nêkin ngaidamnaa hin hnena a lo um lem bawk a, hausakna nêkin retheina hi fâk a tling lem bawk a nih. Retheina hin uongna ding a nei naw a, mani a’n suong ngai bawk nawh. Mi rethei chun mi hausahai angin mit rawng a bawl thei ve naw a, a nunin a phur suok lem hlak.

Pathien hi bau thiem le rawl inring ringawta ko pawp a ni naw a, lungril taka ko le zawngtuhai chauvin an hmu hlak. Thil Ța thaw rawn ringawta Pathien hi suklawm thei an’ nawh. A tam a tlawm thua a buoi ve naw a, a chîn a lienah a buoi bawk nawh. Mihriem ngaia tamtak khawm Lalpa ngaia chu takbo el khawm a ni theia, mihriem ngaia mawi le thienghlim tak khawm Lalpa ngaia chu puontiek tirdakum tak nêka tirdakum khawm a lo ni thei. Mihriem ngaia sawisêl bo khawm Lalpa ngaia chu inkhi tling lo boruok ang chau khawm a lo ni thei a nih. Pathien chun mihriem inkhina hmaw! hmangin a’n khi ve ngai si nawh.

Lalpa, Lalpa mi ti nazawng chu Vân ram lût naw ni hai, Pa ditzawng thawtuhai chau lût thei an tih a lo ti a ei Lalpa Isu’n. Chuleichun thil Ța thaw nazawng hi Vân ram lûtna an’ naw a, Pathien ditzawnga thil Ța thaw chau hi Vân ram lûtna a nih. Mihriem ngaia thil Ța nazawng hi Lalpa ngaia chu thil Ța a lo tling vawng chuon naw a, Ama dit dân ang taka thaw hi thil Țaa pawm a lo ni lem. Pathien chun mihriem en dânin a en ve ngai si naw a.

Lalpa’n a thu ei suklanghai chu Țul le Ța a ti ang takin mal mi sawmpêk raw se.

“Nangni’n in mi hmangai chun, ka thupêkhai chu zâwm in tih...” Johan 14: 15.

Hmêl po poa mawi tak chu ieng dang ni lovin hmangaitu hmêl hi a nih. Hmangaina hmêl hi a mawia, en nghawk a um naw a, en chet a dâwl a nih. Hmangaina hmêl chu a vara, zân thim hnuoia khawm hmu theiin a êng a nih. Mitdel khawmin an hmu thel bîk nawa, a râwl khawm a’n ringa, nasêt khawmin a ri ngai inhawi an ti a nih.

Hmangaina hmêl hi a var em leiin hmangainaa sip Pathien hmêl hi hmu ngam ruol a ni naw rêng a, A hmêl hmu chu thina hiel a nih. Tlâng sîpa khaw um chu thup hmang thei an’ naw ang hin hmangaitu hmêl chu a vara, thup ruol an’ nawh. A râwl a’n ringa, hriet naw ruol a ni bawk nawh. En nghawk a um nawa, ngai nghawk a um bawk nawh.

Hmangaina râwl chu innêm hle sien khawm a thupêk a khaua, silaimu khawm a dang zo a nih.

Gang hotu pakhat lu man tamtak nei hi *gang* dang tho pakhatin a nuhmei le a nau le tehai le an chêngna inah silai leh a va hlu khum ta thut el a. Chu va hlukhumtupa le chun a hma chun ruoltha an lo ni hlaka; an naunu naupangte pawm khawp chau chu a va lêng châng a nau anga a lawm le a pawm zing zing hlak a nih. Chu ni tak chun ieng lungril am a put thut amani ding, silai leh a ruolpa chu va chuktuoin a lu man intêl el a va tum a nih.

Vawisûn hin ka that ding che a n’a, i lu man tamtak hi intêl ka t’a, chuongchun hung hausa’ng ka t’a, inhawi takin ka khawsa ta ding a nih tia a silaiin a ruolpa chu kâp a tum laitak chun, an naute chu rooma inthawk chun hung tlân suokin chu silai chawipa chu tap pumin a va kuo ta chawt el a. Naupangte kum 5 mi vêl chau khawm ni sien hieng hin a va ti ta a: **Ka pa ang charin ka hmangai chea, nang khawmin i nau ang charin i mi lo en hlaka, hi thil hi ka pa chungah lunginsiet takin thaw lul naw rawh aw pa, ka hmangai che a nih** tiin.

Chu zet chun leh, hmangaina’n a thilthawtheizie hmu hmai ruol lovin a hung insuo ta a. Kha’ng lâwma pa lien le mi hrât, tîtna hrim hrim nei ngai lo pa rorum zet kha, a pistol chel lai chu chel zo ta lovin a kut chu a zawi tla

ding chun thima thui mat a ngai hlak. Inthui ding chun nat tuor a ngai tlat a nih.

Naupang pakhat khawm hi a chîn lai an ball pêtnaah a’n suk pal a, a ngal a pawp thlêr duoi a. Doctor-in thui ding tihai sien khawm na a ti em leiin a nuom naw tlat a. A sînghai khawm chun a nat tuor ding an ngai ngam naw leiin thui lovin a ning ningin an sie tawp a. A hung dam hnungin a ngal vun chu a kak thlêr ta zinga, a ser chu mawi lo takin a damsûngin a nei pha ta dêr el a nih.

Ei damna ding chun ei dit naw zâwng le ei du naw zâwng dâm hi pêkin ei um lem hlak a nih. Damnaw khawm a damna ding chun damdawi kha fâk a lo tûl hlak. Khawsikpuia nahai chu damdawi khâ quinine dâm ei pêk hlak. A’n hnik hnik pein a thlum thlum tiin khuoizu dâm pe inla dampui naw tawp an tih.

Naupang khawm ei hmangai lei ringawtin thil thlum le hâng chau hei pe ta inla; sawt nawte hnungah zunthlum invawiin an mi thisan nghâl el ding a nih; annawleh an ha dâm mawi lo takin a mel hem hum el ding a nih. An ngên taphawt hieng chem ngei le hriemhrei dâm pe pei ta inla insukhliemna’n hmang an t’a, a thipui ngiel ngiel khawm an um pha ding a nih.

Mihriemin naupang hi an lawmna ding chau ei zawng chun siem tha ngai naw mei nih. An tapna ding tamtak khawm thaw a ngai a nih an thatna ding chun. Chuong ang bawk chun einihai khawm Lalpa’n ei thatna ding in ei tapna ding dâm a mi thawpêk châng um a tih. Sienkhawm a thlasiet zâwnga lâk ding a ni ngai nawh. Ei sietna ding hi Lalpa’n a rêl ngai nawh.

Mihriemin ei nauhai thil ngên taphawt ei thawpêk vawng ngai naw a, pêk phal chin ei nei hlak ang hin Pathien khawmin ei thil hnihai hi phal chin a nei ve hlak a nih.

Ei Pathien hi ieng khawm inro nei lo, amiruokchu tiksie ve deu si hi a nih. Mi hmangai vieu siin ei tuor ding hi phal ve vieu el si hi a nih. Ei hmêl hem ding inlâu siin kebai kut bawnga ei um a phal nâwk lawi bawk si. Hausa taka ei um ding mi ditpui siin ei kutdaw ding dâm hi a mi remtipui nâwk a. A tawi zawngin, ei thatna ding in iengkim Lalpa’n ei tuok a phal, thina chen khawm.

Lalpa’n a thu ei suklanghai chu tûl le tha a ti ang takin mal mi sawmpêk raw se.

Pathien le mihriem ei inang nawna pakhat chu mihriem chun ei hmangaihai rimsik tuor ding ei phal naw a, Pathien ruok chun chu chu a phal ve tlat a nih. Mihriemin ei hmangaihai chu iengkim an sietpui ding chen khawm ei pêk phal a, an nat tuor ding le an rinum tuor ding ruok chu ei phal nawh.

Pathien kuomah ei thil dithai chu hniin ei ɬawngɬaia, ei ɬawngɬaina chu dawn loa bo sawng el khawm tamtak a um hlak. Sienkhawm chu chu ei ɬawngɬaina Pathienin a mi dawnna dâm a lo ni letling lem dai hlak. Ei ɬawngɬainahai hi a letlinga dawnna hi tamtak ei hmu hlak a nih. Mihriemin ei hrietthiem ngai naw hlaka mei a nih.

Ei sietpui ding ei lo hni hlaka, chu leia ei ɬatna dinga pêk lo dâma um ei lo ni lem hlak.

Mi pakhat hi a rîlphîr a na leiin operation-in a uma. Sienkhawm hma sawn thei chuong lovin zuol tieng a pan peia. Operation thaw ɬat ngai hiel khawpin a hma nêk hmanin a na ta a. A sînghai chu an bei a dawng em em a. Operation ngai kher loa a hung dam theina dingin nasa takin an ɬawngɬai hlak a. Amiruokchu a dawnna hrim an hmu nawh. A tâwpah, a thi el thei ding nia a'n lang leiin doctor kuoma bawk chun operation a vawi hnina ding chun an va pan nâwk a.

Doctor-in a phîng a hei ât chun a sînga chun kha hmaa an operation-naa an fîmkhur tâwk naw leia a phîng sînga an lo ɬui khum in-âtna hmangruo hi a lo uma. Chu leia dam thei loa um a lo nih ti an hung hriet suok tah a nih. Ieng khawm natna nei ta dêr lo kha a phîng sînga in-âtna hmangruo an lo ɬui khum leia thil tlung kha a lo ni zing el. An lâk dawka chuongchun a hung dam nâwk el tah a nih.

Ei zuk hril tum tak pakhat chu, Pathienin ei ɬawngɬaina a dawn naw a ei ngaihai hi a dawnna dâm a lo ni lem hlakzie hi a nih. Kha damnaw-pa khawm kha operation ngai loa suklam dingin an ɬawngɬaia, sienkhawm dawnin an um nawh. A damna ding chun an ɬawngɬaina kha dawn lo a ngai ta tlat annawm. A phîng sînga in-âtna hmangruo a lo um lei khan a damna ding chun lâk dawka a ngaia, operation bawk a ɬûl a nih. Pathienin an ɬawngɬaina kha a letin a dawn ta lem a nih.

Mihriem chun ei nauhai damna dingin an tuor hi ei phal ngai nawh. Sienkhawm damna dinga tuor hi a lo ɬûl hlak si. Pang pawp/thlêr suklamna

zo ta a; hmangaina hma bulah che châng thei ta lovin a kut le kehah chu a ai-inkhuopa, a tlâwm tah a nih. Sakei hma bula berâmte ang chauin hmangaitu bulah tuoldawi ang a lo ni ta a, mi dawizep a lo chang ta a nih.

Chu naupangtenu baua inthawka hmangaina râwl innêm tak hung suok chun ɬêk anga nain a lung a dêng kawia, Delila hma bula mi hrât khawkhêng Samson ang khan a tlâwm ta ruoi ruoi el.

Tuolthat dinga hung pa chu, ɬap puma ngaidam inhni ding le inremna siem dinga hung a lo ni lem ta zing el. Hmangaina tukdawlin a uma, England lal Edward-in a hmangai tak nuthlawi a nei theina dinga a lal nina a lo hlíp thlâk ang khan, a gang nina chu hlíp thlain, Pathien nau nina silfên chu inbelin, chatuona Ama hnungzuitu le a naua inbûk chu a lo thlang lem ta a nih.

Hi chanchin hi kum 10 vâng liem tah laia tv-a ka lo en a taka thil tlung a ni a; lungril khawm a them hle a nih. Hmangaina hin thil a thaw thei nasa hle a, lal Nero anga nunrawng khawm berâmte anga nunnêm in a siem thei a, silaimu hrât tak khawm a dang chât thei a; pasaltha mihrâng sahrâng hmaa zâm ngai lohai khawm che châng thei lovin a khuopa, an tlâwm ruoi ruoi el hlak.

Nuhmei hmangaina hau le nunnêm chu pasal kut an tuor zen zen naw a, an pumpel rawp hlak. An pasalhâi zurui inlawi lungpûmin kut hei thlâk an tum khawmin hmangaitu bula chu dawl angin an zawr tla nâwk el hlak. Hi lei hi ni naw ni'm ei Bible khawmin inhmangaina chau naw chu tu thil khawm bat lo dinga a mi lo infûi hi.

Mihriem ɬawngɬai le Vântîrko ɬawngɬaiin thu hril lang khawm, hmangaina ka nei si naw chun dâr inri amanih, dârbenthek inri ang mei mei amanih lo ni'ng ka tih.

Hmangaina chu a châng mawi naw ngai naw a, mani hma a siel naw a, a lungsen mei mei ngai naw a, suol tieng a ngaituo bawk nawh.

(1 Korinth 13:1&5)

Lalpa'n a thu ei zuk suklanghai chu thar takin mal mi sawmpêk raw se.

Tienlai khan monu ding chu a pasal dingin an innei hmain a huol sa a nih ti hrietna dingin thîrdam dâm a sie hlak. Chu chu inchikna chu pasal dangin an hmu phât leh lêng ding tin a khawm an tin ta ngai nawh. Chu inchikna chun chu nunghâknu chu tu hril ngai lo khawmin mi ta a ni tah ti a sukchieng a nih. Chun nunghâk huol sa chu an sam khawm khûi nâm lovin inñin ber burin an hla tûl el hlak.

Chuong ang tho chun eini ringtu intihai khawm hi Krista mo dinga huol sa ei ni ve si chun einiah ieng am inchikna mihaiin lo hmu ve thei an t’a? Ei nuna hin huol ei ni tah ti hrietna dingin ieng am danglamna hmu ding a uma? tihai dâm hi zawna pawimaw tak mi tinin mani senga ei lo indawn dinga thil tûl le mâkmaw chu a nih.

Ringtu inti ve sia ringnawtuhai le danglamna hmu ding um dêr si lo hi ei ni tâwl tah. Inruithe i thil le rûk inrûkna thil laka fihhlîm lei ringawta piengthar le ɬa em ema inngai dâm, nuhmei pasal thil laka fihlîm lei ringawta mi thienghlîma lo insie ve ringawt dâm, mihai chanchin a se zâwnga hril le rêl ngai lo lei el dâma mani ɬawngbau suok chu chia saw hmangaina ɬanga lo inbel ve ringawt dâm le thil suol dang dang laka fihlîmna ringawt hi Krista mo huol sa nina tieng a kâwk nawh.

Zu i dâwn naw lei el khan Pathienin lâwm bêk bêk ding cheah ngai lul naw rawh. I dâwn naw nasan kha ieng lei am a n’a? Pathien hminga insûm le insukthienghlîm i nuom lei a ni chun thil ɬa le Pathien lâwm zâwng tak ni’ng a t’a; amiruokchu nangin i du naw lei mei mei annawleh hming siet inlâuna lei ringawta i’n sûm a ni chun Pathien ngaia chu a dâwnhai leh danglamna in lo nei kher da’l thei.

Pawisa i hlêp rûk naw lei elin thaw ɬa bêk bêkah lo inngai ve ngawt i tih. Amiruokchu hi hi hre rawh, hlêp rûk theina ngîrhmunah i um am? Sum enkawltu le chalaitu i ni naw leia hlêp rûk ding hmu zo lo le fihlîm mei mei khawm i lo ni thei a nih, i ringum lei rêng khawm ni lovin. Mihai i la rêl siet ngai naw leiin mi ɬa i nih tina a kâwk nawh. Mihaiin i theida ding zâwng an la hril naw leia demna ding i hriet naw lei mei meia ɬa uma um khawm i lo ni thei.

Nuhmei pasal thila i fihlîm lei ringawt khan mi nungchang ɬa le mawi i nih tina a la ni nawh. Thlêmna mihai angin i la tuok rawn ve tâwk naw lei dâm khawm ni thei a tih. I tuok ve hunah chu thlêmna laka inthawk chun ieng chen am ɬang zo i t’a? Chu huna chun mihai nêk nêka inphal khawm

Dân narânin hawp le hmuom thaw mihai hi an umna tieng tieng chil sâk pher pher hi an chîng, bâu siet invawi ni âwm fahranin. Fâk an suktuihnai naw thei hle.

Ha tawk deu mi pakhatin **“Ka ha hman ka hmuom sêng naw laiah, hâwp le hmuom ti angreng vêl hi chu ka dit sa naw tawp”** a ti ang deuin kei khawm ka lei ka hmuom po khawm kuhi ka dîtâwk ve dêr el fiemthu’n ka ti hlak.

Natna ɬa lo le inkai thei thil tamtakhai hi mihriem i siem fâwm mei mei vawng an nih. Insûmthei nawna lei dâm le nun uluk naw lei dâm a ni hlak. Tîrko Paula’n **“Kan puo tieng taksa awngrawp tiel tiel sien khawm, kan sûngril tieng ruok chu siem ɬatin a um lem a nih”** a ti laiin eini ruok chu ei puo tieng taksa a awngrawp ruol ruolin ei sêng tieng le ei thlarau chenin a tuor pha ve thung. Tîrko Paula thukhawchâng le khan chu inkhan lo tak an nih.

Pathien In ei ni leiin kawng iengkimah ei insukthienghlîm ding a nih. **Tukhawm Pathien In sukkhawhlo chu ama ngei khawm sukkhawhloin um ve’ng a tih** ti ziek ei Bible-ah ei hmu kha. Chuleiin natna inrik tak tak invawi le tuora ei umhai dâm hi Pathien In ei sukkhawhlo leia sukkhawhloin ei um ve tah khawm chu ni ta ngei a tih. Ei tu ra ei sîk le hlak ka tu ra ka sîk a nih ti tum lovin intum kawtlawk ding ei zâwnga, Pathien chen dâm ei mawsiet hlak. Sienkhawm ei thil thaw ang peia sîk hi ei lo ni pei lem hi a lo nih.

“Mi tin an thil thaw ang peia pêk dingin ka lawmman ka kuomah a um” ti ziek a ni si a.

Lalpa’n a thu ei suklanghai chu tûl le ɬa a ti ang takin mal mi sawmpêk raw se.

Insûmtheina hi dam sawtna a ni a, chuong ang bawk chun insûmtheina tlasam chu chû letling hlahu. Thuvar pakhatin **“Invêng lâwkna hi sukdamna nêkin a ɬa lem”** a lo ti a, chuleiin insûmtheina hi invêng lâwkna ɬa tak a ni a, mi insûmtheihai chu an hrisêlin an dam sawt rêng bawk a nih.

Natna leia thi le damdawi ina um a tam lemhai hi fâk le dâwn kawnga le khawsakna kawnga nun uluk naw lei le insûmtheina tlasam lei dâm hi an ni tângpui. Ei natnahai hi tu mi pêk khawm a ni bîk nawh, mani insiem fâwm mei mei hi ei lo ni lem hlak.

Ringnawtuhai nêkin eini ringtu intihai hlei hlei hi hâwp le hmuom thila hin insûmtheina ei tlasam lem a nih. Bufâk khawp hlowl hlowl khawmin baua thun ding inzen ngawt zawng hi ei ni tâwla. Mi virkâwng khawp tik nei lo, vir luot leia natna tamtak ibâwm hi ei n’a. A tâwpah Pathien bawk ei kar nâwka. A ɬen lem hi chu sa selfa ni âwm hrimin ieng tik lai khawma bâu sen hêm huom zing el dâm ei uma, thisen ni âwm tak tak sen neng nungin ei nhatna tieng tieng ei pit ɬâng zel zula, pangzat khawm hi ei um.

A ɬen nâwk thung chu mi lai lai naw ti loa hremhmun rim innam rem rum khawpa ziel lo pak khu hlut hlut dâm, a ɬen chu Biek In lût ding tâwm tâwma hmuom ding la’n ɬet mawl mawl ding tâwk dâm. Saruokin ei pienga, saruok bawkin ei kîr ti ang deu khan ei va’n khâwm khawm chu hlâwkpu/ ɬathnempui chuong lovin ei lûtpui chau bawk kha ei suokpui nâwk hlak. A lo hlâwkpu deuhai chun thuhrltu thuhrl sawtzie thu le an nghawkzie thu dâm chu an inlawipui ta mei mei a. A ieng tak am ei va’n khâwm dawkpui am an ta maw eh!

Thingpui thlum le hâng ngawi ngawi mani insûngah um zinga, zû kha em em el zawngin a thim a var khawm thlu lovin a zawngah ei tlan khienga. A’n hnîk naw luotin a ɬen chu luok an bun dawkrei ruia; a dâwnhai khawm chu intheidana le insêl inhal um si lovin an insietkhum tâwl a, a ɬen an phenga. Zu ina inthawka hung suok dawkhai rêng rêng hi ei hei en a, chil lem rawng rawng hi hmu ding an vâng a nih. Thlum mawl lo chuh.

i lo ni thei a nih. I tiktlaina zâwng tak khawm ni naw nih ti hi tu am hril thei? In det-in-do le do naw hriltu chu thlipui a nih. Thlêmna thlipuiin a la nuoi naw lei chea det/nghet tak anga inlang mei mei chau khawm i lo ni thei.

Mo chun a pasal insûngah thuom a sawm lût hlak.

Eini Krista mo dinghai hin mo inah (Vân ramah) ieng am sawm lût ve’ng ei t’a? Pathienin kum tamtak mi’n damtirin hrisêlna mha tak a mi pêka; chu sùng chun Vân rama ei sawm lût ding ieng thil am ei lo siekhâwla? I nauhai Vân ramah sawm lût kim thei i ti? Annawleh, pakhat bêk? Pakhat chu hril lo, mani takngiel khawm insawm lût zo lo ding dâm hi ei lo ni pal rawi mawh! Chu zâwna chu nakie huna dawn dinga ei siem an’ nawa, tu nghâla ding a nih. Nakie huna chu a dawn dân lo thiem hle la che khawm exam halla ziek thei ding hun chen, a dâr bituk a bo hnunga la ziek mâwk mâwk ang ni’ng ei tih. A’n khêl hnunga chu a sâwtina hrim um ta naw nih.

Mo chu an pasalhai insûngah sawm lût ieng khawm an nei naw chun hmusitna le sukrimsik an tuor hlak, a bîkin ringnawtuhai society-a hin a hluor zuol. Mo tamtak chun insûng sietna ding le inrem nawna ding dâm an sawm lût hlak; hieng thuneina dâm, thabona dâm, mani pasal sûnghai rêl sietna dâm, chapona dâm, mani nina intheinghil ɬak khawpa nungchang inhmangna dâm, tarpi tarpu inza nawna dâm, mani pasalhai insûnga a lu tak ni tumna dâm, hnuk kâwina dâm, zîng tho inhnûkna dâm, mi hmu hawia inlang mawi/ɬat nuomna dâm le lemderna chi hrang hranghai dâm chu an nih.

Moneitu (Pathien) Ina chu mo tha loin a pasal ina a thil sawm lût ang kha sawm lût thei ni ta naw nia, Moneitu dit naw zâwng chu sawm lût phal ni ta bawk naw nih. Ei thil sawmhai leh a ruolin Moneitu Ina inthawkin nam/ hnawt suokin ei la um ding a nih.

Nakie Lalpa rorêlna nia chu ei thilthawhaiin an mi la zui ding a nih. Lal hmaah thil inzakum takin ei hnungah mi zui pal rawi a tih ti hi inlâu a um em em a nih. Chu chu a nih Pathienin **“Lei tinrêng ka hmaah la’n puong an tih”** a ti chuh.

Moneitu’n **“Ieng leia i berâmhai pakhat khawm i hung inlawi lûtpui ve naw am a n’a? Annawleh i nauhai khawla’m i sie/mâksan zoa?”** mi lo ti sien iengtin am a dawnna pe ta’ng ei t’a? ti hi zawn lungngaithlâk tak, nakie huna ei pumpel lo ding thil chu a nih.

Lalpa’n a thu ei zuk suklanghai chu tûl le ɬa a ti ang takin mal mi sawmpêk raw se.

NGAIDAN SADAI THIEK NAW CHUN AN LUT THEINAW KA LALRAM

Ramneisang Faiheng

Aw ka Lalram ka Lalram, ava mak ngei el a silfen rawnghai chu, ei hnuoi silfen hai hlíp a ei ngaidan Sadai ang el a det le ngar hi ei thiek naw chun Lalram lut theinaw ma nih.

Tuta kar hun liemta sungkhan kan insûng khawsak le kan hmakhuo hai thlirin ka lungril ka sêng a. Asanchu, kan insûng hi harsa tak el kan ni a, kut sinthaw mi, fakfawm zawng kan ni lei hin insûng khawsak na hi ka hei thlir chang chu beidawng a um hlak a, suol ei thaw nuomnaw leia hienga um el hi, ka tih chang a um hlak a nih.

Thil indikrak lo pakhat zuk thaw zeuh a, khawtlang i hriet, mihai i hriet, khawvel mi ngaisang le mi ditsak hlaw thei zing, ei fena tienga tienga miin an i ti an i ti pa hlaw a, khawvel mihai ngaisang ka hlawthei ding vei leh ti nuom chang tamtak a um.

Ei hril angin nitin fak fawm zawng a khawsak hi chu lungril a sawl a, tuta kar hun liemta sêng chu a Pathien thu khawm mumal in ngaisak hman lo, kan farnu lekha inchukna tieng sum tamtak lut le, a upa Bible inchukna sum seng ding po po, Pa hai thawk maw hnung chun ei phur a, a hei inngat chu ei la thawthang, ngaituo thang khawm nilo, ei lungril put hmang le ei bawng êk pal zât khawmin la phak lo, beidawngna lungril sawlna ana sa zuol a.

Chuonga nasa taka insung khawsak na ka ngaituo a ka buoi lai chun Pathien kuomah thangpuina le Pathien kuoma hnia ka hei in hlan a. Ka phur mi phur sawng dinga ka pek ka ti khawm chun Ama in ka phur rik ka iti, kan phur tir chun Lalpa'n a phur zo naw, ka phur chu A suktlak inlaua vengdùk na lungril keia a um tlat a. Chulaia Lalpa thu chun, ienganga phur rik khawm nisien ka zo, ka hnunga lawn in hung chel a ngai nawh, ka sîr a hin lawnin lungmuong takin mi tlawn pui rawh ti ani a, a va tha deh.

Lalpa hin phur rik phur zo lo a nei naw, ei ngaituo na nasa taka ei lungril a sawlna hlak khawm kha Ama chun hadam takin a sirbi in tawl thak lo in a phur zo zat an nawm. Chuhnunga inthawk chun ka ngaituona ka hmai thùm raka ka ngaituo hlak chu Ama'n ami phur pek chin a inthawk chu, ka lungrila ngaituo tumna reng reng a um ta nawh. Asanchu Jehova Jire ei ti ta tlat el, Lalpa kut nghak le ring ngam hi hadam na anih. Lalpa chu inpakin um raw seh.

Hnuoia ei khawsakna le khuolchàmna ram a hin ei ditdan, nuomdan hai chu peibo (dehawn) lovin Lalpa ei phur mi phur sawk ding le ei harsatna hai mi la pek ding in ei ngen in ei ko hlak a. Lalpa chun ei ni tieng a ei phur ami lakpek/sàwk ding chun ei ni tienga ei ring zona kha a mamaw in a dit anih.

Pa pakhatin lo a neia a zinga a bu sik a nuom ta si, a zana chun a tawngtaia “Lalpa, zinga busik kan nuom a, lunginsiet takin ruo insûr tirnaw a ti a, anleh, a zinga zingkar a zu en chu, a tawngtaia a a hni naw angtak in an lo buphal hai chu a lo hu (wet) vawng el a, a chuphing leh ‘ka ringdan reng,’ ka thaw chun, “am Rom sipai hai kan hnawt tir nawk ding ati a” anti chu.

Ei dit le tul hai ei hni a ring mang lo a Lalpa ko a a thangpuina hni chu hmu antak hlak a nih. Chuleiin, unauhai Lalpa a hin cent % ei ringna in ngat tawp ngam ei ta, ei tawngtaia hlawtling el a tih. Hnuoia ei khawsakna le khuolchàmna ram a hin ei ditdan, nuomdan hai chu peibo loin Lalpa ei phur mi phur sawk ding le ei harsatna hai mi la pek ding in ei ngen in ei ko hlak a, Lalpa chun ei ni tieng a ei phur ami lakpek, sàwk ding chun eini tienga ei ring zona kha A mamaw in, a dit a nih.

Ei mihriem na hi chu a mak ngei el, ei ngaidan hai seng hi a tha pa tak a ei ngai senga, khawlai lai khawm, a tuel khawm, kha ngaidan kukha nih Lalpa rama ei lutna dinga mi dal tu chu.

Ei nuomdan le ngaidan in Lalrama rawng ei bawl a, kohran rama khawm a thu le ro hrat tak ni ei tum senga, ei ngaidan khan Lalpa suklawm ei tum a, lungawi hrep naw nih.

Thuoihruoi hai ang khan in le lo, ei thuneina insûng, ei thu le ro a ei nuom dan dana ro ei relna maksan ei ta, ei Lalrama lut lem ei tiu khai unauhai.

Keikhawm ka ngaidan pawisa sum kan insûng ngir suokna ding ngaituoa ka ngaidana Lalpa ram lut le Lalpa ka ko khan, Thlarau pawlna dawng lo, thuthar hlathar dawng lo in tuta kar sung khan mumal lo takin thu le hla khawm siemthei loin ka um ani kha. Amiruokchu, vawizan iengkim ringzo taka ka ngaidan hai pei bo in, A kuoma ka hei inhlan takzet chu, ziek senglo in a thu ka kuoma a hung tlung ani hi.

Pathien contact number hi *zero* (0) ani ti hi nang le keiin ei hriet a pawimaw hle. Pathien biekpawna ding hin *zero* i hmet a tul anih, nang i tieng *zero* ini phawt naw chun Lalpa biekpaw thei ding in *Line* hmu ngainaw ti nih a, *zero* nilo a i biek hai chu *company* bak ni kher naw ni hai. Chuleiin, *zero* ngei kha ani Lalpa *contact number* chu. **Lalpa'n ropuina chang raw seh. Amen.**